

Van low tech naar high tech: de veranderde wereld van een schade actuaris

Het thema van deze editie van De Actuaris, 'Verandering', kan op heel veel verschillende manieren worden bekeken en dat zal ook door de andere auteurs zijn gedaan. Voor mij zijn twee perspectieven van belang en mogelijk interessant voor de lezer: hoe is het schadeactariaat waar ik nu zo'n 25 jaar in werkzaam ben veranderd, en wat heeft dat betekend voor mijn manier van werken.

Als ik benoem dat het in de tijd dat ik afstudeerde als econometrist niet zo makkelijk was om een baan te vinden, word ik meestal raar aangekeken. Nauwelijks nog voor te stellen dat dit zo veranderd is. Tegenwoordig hebben studerende quants meestal meerdere opties en kunnen er ook nog eisen worden gesteld, zoals eerst een lange vakantie voordat gestart wordt met de baan. Of, de work-life balance moet passend zijn bij de activiteiten in de vrijetijd, en bovendien is het ook fijn om niet alle dagen naar kantoor te hoeven komen.

In het jaar 2000 werd je geacht alle dagen op kantoor te komen. 's Ochtends beginnen tussen 8 en 9, eindtijd precies 8 werkuren later. Inklokken hoorde er ook bij, er stonden regelmatig collega's te wachten bij het uitklokken voordat ze weer naar huis gingen. Ook nauwelijks voor te stellen dat een mobiele telefoon of een laptop niet standaard bij de uitrusting van de actuaris hoorde. Op het werk stond een vaste telefoon en een computer op mijn eigen werkplek en een koffiedame kwam twee keer per dag langs om een kop (filter)koffie of thee te brengen.

HOGER AANZIEN

Het aanzien van een actuaris is in deze tijd behoorlijk veranderd. 25 jaar geleden zat ik in het publiek bij Toomler (die club voor stand-up comedians bestond toen ook al). De comedian vroeg aan mij wat voor werk ik deed. Ik zei dat ik actuaris was, met de volle overtuiging dat de comedian echt geen idee zou hebben. Deze comedian was echter afkomstig uit de UK en daar was al sinds jaar en dag iemand aangesteld in de prestigieuze rol van government actuary, en daarom kon deze comedian een paar mooie scherpe opmerkingen plaatsen, waardoor de rest van het publiek heel hard (om mij) kon lachen. Maar eigenlijk wist in die tijd niemand wat het beroep van actuaris inhield. Is dat dan veranderd? Nou toch wel. Actuarissen worden in ieder geval gevraagd om mee te denken over het pensioendossier, en soms zit er zelfs een actuaris in de Eerste Kamer (Ria Vedder namens CDA) of Tweede Kamer (Agnes Joseph namens NSC).

De waardering voor actuarissen is in de financiële wereld zelf flink toegenomen. Het valt me op dat er regelmatig actuarissen een positie in de directie van verzekeraars krijgen, vaak in de positie van CRO en soms ook CFO, bijvoorbeeld bij Monuta, Athora, NN Group, asr, De Hoop, Klaverblad, Lifetri en Menzis, toch niet de minste verzekeraars!

De toegenomen waardering uit zich ook in hogere salarissen. 25 jaar geleden verdiende ik als starter zo'n 3.500 gulden. Inmiddels ligt het salaris van een starter op hetzelfde bedrag maar dan in euro's. Dat is ruim meer dan je op basis van inflatie zou verwachten. Dit heeft te maken met de grotere scope van werk waar actuarissen voor nodig zijn en ook de toegenomen complexiteit van het werk.

SCOPEVERSMALLING OF -VERBREDING?

De grotere scope heeft niet te maken met het aantal verzekeraars dat actief is. In mijn werkzame leven is het aantal schadeverzekeraars

afgenomen tot er nog slechts 20% over zijn van de ruim 630 die er 25 jaar geleden nog waren. Maar deze verlaging heeft niet geleid tot minder werk. Het aantal actuarissen is ruim verdubbeld en de meesten kunnen makkelijk een baan vinden.

De scope van het werk van actuarissen is in de loop van de tijd enorm verbreed, en tegelijkertijd is per actuaris de scope enorm versmald. Terugkijkend is de grootste driver van de scopeversmalling de verandering in regelgeving geweest. In 1993 werd de Wet Toezicht Verzekeringsbedrijf ingevoerd die verzekeraars verplichtte om het schade- en levensverzekeringsbedrijf te splitsen. In aanloop naar de Solvency II invoering in 2016 werd ook het 3 lines of defence-model ingevoerd waarbij de eerste- en de tweedelijns rollen ook voor actuarissen werden gesplitst. Bij mijn eerste werkgever was de splitsing leven en schade nog niet doorgevoerd op de afdeling actariaat en Solvency II bestond nog niet. Dat betekende dat ik me in mijn rol als actuaris zowel met pricing als met verslaglegging mocht bemoeien voor zowel schade- als levensverzekeringen. Het berekenen van een kapitaalvereiste was 25 jaar geleden gebaseerd op premievolume en omvang van de schadevoorziening, en daarmee zo eenvoudig dat er geen actuaris aan te pas hoefde te komen.

NOG STEEDS PRICING EN VERSLAGLEGGING

Pricing voor schadeverzekeringen werd in die tijd net als tegenwoordig enorm gedreven door commercie. Commercie keek naar de tarieven van de grote verzekeraars en het doel was om daar dan net onder uit te komen met de prijsstelling. Soms werd zelfs niet eens gerekend door de actuarissen, maar werd gewoon het tarief van de grootste verzekeraar minus 5 procent gehanteerd. Als actuaris had je dan het nakijken en werd je er in de verslaggeving mee geconfronteerd dat het product verlieslatend was. Dat maakte allemaal niet uit, want de grote winsten werden toch gehaald uit de levensverzekeringen. Schadeverzekeringen deed men er gewoon bij om een volledig productaanbod te hebben, en regelmatig was ook het geluid te horen dat wellicht beter afscheid kon worden genomen van schadeverzekeringen. Hoe anders is dat tegenwoordig!

Verslaglegging voor schadeverzekeringen werd ook in het verleden gedomineerd door de technische voorzieningen. Hoogover zou je kunnen denken dat er niet veel is veranderd, nog steeds wordt een IBNR bepaald, nog steeds op basis van de schadedriehoeken. Wat echter wel heel anders is, is de omgang met prudentie. In mijn begintijd als schadeactuaris werd vrijwel uit de prudentie nog wel eens ingezet om het resultaat op te krikken, of werd wat toegevoegd aan de voorziening om te bewaren voor slechtere jaren. Dat is als gevolg van Solvency II formeel niet meer toegestaan.

BLIJVEND AANTREKKELIJK!

Wat natuurlijk nog steeds het schadeactariaat domineert en wat mij betreft aantrekkelijk maakt, is de grote mate van onzekerheid in de aannames. Voor een belangrijk deel kan die onzekerheid tegenwoordig met stochastische analyses worden gevangen door de high tech mogelijkheden van krachtigere computers, maar een grote mate van expert judgement blijft aanwezig. Je zou dat ook 'gezond boerenverstand' kunnen noemen, alhoewel ik tegenwoordig niet overtuigd ben van de kwaliteit van het boerenverstand.

Hierboven beschreef ik de scopeversmalling of specialisatie. Er is ook sprake van enorme scopeverbreding van het werk van de schadeactuaris. Naast het feit dat schadeactuarissen vaker een rol in de hogere managementlagen van verzekeraars vervullen, kunnen wij onze kwantitatieve vaardigheden inzetten bij kapitaalmanagement, risicomangement en het kwantificeren van 'nieuwe' risico's zoals cyber- en klimaatrisico's. Al deze vakgebieden zijn dusdanig complex geworden dat gezond actuarissenverstand daarbij cruciaal is. Dat maakt het vak van schadeactuaris ook na 25 jaar nog steeds heel boeiend om in te werken! ■

Drs. H.M. Stijnen AAG is partner verzekeringspropositie bij Sprekels.

